

**Förenade målen C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P och
C-519/06 P**

**GlaxoSmithKline Services Unlimited, tidigare Glaxo Wellcome
plc
mot
Europeiska gemenskapernas kommission**

”Överklaganden — Konkurrensbegränsande samverkan — Begränsning av
parallellhandeln med läkemedel — Artikel 81.1 EG — Syfte att begränsa konkurrensen
— Nationella prisregleringar — Ändring av domskälen — Artikel 81.3 EG — Bidrag till
att främja tekniskt framåtskridande — Kontroll — Bevisbörda — Motivering —
Berättigat intresse av att få saken prövad”

Förslag till avgörande av generaladvokat V. Trstenjak föredraget den 30
juni 2009 I - 9297
Domstolens dom (tredje avdelningen) av den 6 oktober 2009 I - 9374

Sammanfattning av domen

1. *Överklagande — Berättigat intresse av att få saken prövad — Villkor*
2. *Överklagande — Anslutningsöverklagande — Föremål för talan
(Domstolens rättegångsregler, artikel 116)*

3. *Överklagande — Anslutningsöverklagande — Berättigat intresse av att få saken prövad — Villkor*
4. *Konkurrens — Konkurrensbegränsande samverkan — Skadlig inverkan på konkurrensen — Bedömningskriterier — Konkurrensbegränsande syfte — Tillräckligt konstaterande (Artikel 81.1 EG)*
5. *Konkurrens — Konkurrensbegränsande samverkan — Skadlig inverkan på konkurrensen — Bedömningskriterier — Avtalsparternas avsikt att begränsa konkurrensen — Inte nödvändigt kriterium (Artikel 81.1 EG)*
6. *Konkurrens — Konkurrensbegränsande samverkan — Skadlig inverkan på konkurrensen — Avtal med syfte att begränsa parallellhandeln (Artikel 81 EG)*
7. *Konkurrens — Konkurrensbegränsande samverkan — Förbud — Undantag — Villkor — Bevisbörda (Artikel 81.3 EG)*
8. *Konkurrens — Konkurrensbegränsande samverkan — Förbud — Undantag — Villkor — Komplicerad ekonomisk bedömning (Artikel 81.3 EG)*
9. *Konkurrens — Konkurrensbegränsande samverkan — Förbud — Undantag — Villkor — Förbättrad produktion eller distribution av varor eller främjande av tekniskt eller ekonomiskt framåtskridande (Artikel 81.3 EG)*

1. En förutsättning för att en klagande ska ha ett berättigat intresse av att överklaga är att utgången av överklagandet kan medföra någon fördel för honom. I den del som ett överklagande är riktat mot ett visst avsnitt av domskälen i en dom och domstolen anmodas att ändra domskälen, utan att någon invändning riktas mot domslutet

i samma dom, ska överklagandet avvisas, eftersom det varken kan medföra någon fördel för klaganden eller inverka på domslutet i nämnda dom.

(se punkterna 23–26)

2. I en situation där både den som var sökande och den som var svarande i första instans överklagar samma dom från förstainstansrätten finns det inte något i ordalydelsen i artikel 116 i domstolens rättegångsregler som ger stöd för slutsatsen att svaranden i första instans inte kumulativt kan inge både ett överklagande och ett anslutningsöverklagande, varvid anslutningsöverklagandet är riktat mot sökandens i första instans överklagande mot samma dom från förstainstansrätten, och detta även om det redan finns flera mål som rör denna dom och dessa mål har förenats. Omständigheten att två mål har förenats innebär nämligen inte att de inte längre är självständiga mål. Att kumulativt inge både ett överklagande och ett anslutningsöverklagande utgör inte ett rättegångsmissbruk.

Ordalydelsen i artikel 116.1 i nämnda rättegångsregler ger inte heller stöd för slutsatsen att svaranden i första instans, som har ingett ett överklagande och ett anslutningsöverklagande, skulle vara förhindrad att i sitt anslutningsöverklagande åberopa grunder som svar på de grunder som sökanden i första instans har anfört i sitt överklagande. Omständigheten att grunderna för svaromålet ingår i den del av svaromålet som har betecknats som ett "anslutningsöverklagande" utgör inte ett argument mot denna slutsats. Det går nämligen inte att fästa all vikt vid hur en viss del av svaromålet formellt har beteck-

nats, utan att fästa avseende vid dess innehåll.

(se punkterna 31, 36 och 38)

3. På samma sätt som är fallet med ett överklagande kan en klagande endast anses ha ett berättigat intresse av ett anslutningsöverklagande om utgången av detta kan medföra någon fördel för honom.

(se punkt 33)

4. Villkoren att ett avtal måste ha ett konkurrensbegränsande syfte respektive ett konkurrensbegränsande resultat är inte kumulativa utan alternativa villkor vid bedömningen av huruvida ett sådant avtal omfattas av förbudet i artikel 81.1 EG. Omständigheten att detta villkor är alternativt, vilket markeras genom konjunktionen eller, leder först och främst till att man måste beakta själva syftet med avtalet med hänsyn till det ekonomiska sammanhang i vilket det ska tillämpas. Om en analys av avtalets innehåll inte påvisar en tillräckligt stor skadlighet för konkurrensen bör sedan avtalets resultat prövas. För att avtalet ska kunna omfattas av förbudet bör det krävas att sådana omständigheter föreligger som visar att konkurrensen faktiskt på ett

märkbart sätt har hindrats, begränsats eller snedvridits. Det är inte nödvändigt att undersöka vad ett avtal har för resultat, om det redan framgår att det har ett konkurrensbegränsande syfte.

(se punkt 55)

5. Vid bedömningen av frågan huruvida ett avtal ska anses vara konkurrensbegränsande ska ledning sökas bland annat i innehållet i avtalets bestämmelser, de objektiva mål som dessa strävar efter att uppnå och det ekonomiska och juridiska sammanhang som dessa ingår i. Dessutom är det så att även om partsavsikten inte är av avgörande betydelse för att fastställa ett avtals begränsande syfte, så föreligger det inte något hinder för kommissionen eller gemenskapsdomstolarna att beakta den samma.

(se punkt 58)

6. Vad avser parallellhandel ska avtal med syfte att förbjuda eller begränsa denna handel i princip anses ha till syfte att hindra konkurrensen. Varken ordalydelsen i artikel 81.1 EG eller rättspraxis ger stöd för påståendet att även om det är fastställt att ett avtal med syfte att begränsa parallellhandeln i princip måste anses ha till syfte att begränsa konkurrensen, så bygger detta resonemang på att man kan anta att denna begränsning gör att slutkonsumen-

terna förlorar fördelar som har sin grund i en effektiv konkurrens vad avser utbud och priser. Dels följer det nämligen på intet sätt av artikel 81.1 EG att endast avtal som berövar konsumenterna vissa fördelar kan anses vara konkurrensbegränsande. Dels ska det understrykas att artikel 81 EG, i likhet med övriga konkurrensregler i fördraget, inte enbart är avsedd att skydda konkurrenternas eller konsumenternas intressen, utan även ska skydda marknadsstruktur och därmed konkurrensen som sådan. För att det ska kunna konstateras att ett avtal har ett konkurrensbegränsande syfte krävs det således inte att slutkonsumenterna förlorar fördelar som har sin grund i en effektiv konkurrens vad avser utbud och priser. Av detta följer att ett avtal inte måste medföra nackdelar för slutkonsumenterna för att det ska anses ha ett konkurrensbegränsande syfte.

Principen att ett avtal om begränsning av parallellhandeln ”ska anses ha till syfte att begränsa konkurrensen” gäller även för läkemedelsbranschen.

(se punkterna 59, 60 och 62–64)

7. Den som åberopar artikel 81.3 EG måste genom övertygande argument och bevisning styrka att villkoren för att bevilja undantag är uppfyllda. Bevisbördan åvilar således det företag som begär ett undantag.

De faktiska omständigheter som detta företag åberopar kan emellertid vara sådana att motparten tvingas lämna en förklaring eller en motivering, vid äventyr av att bevisbördan kan anses ha uppfyllts.

Särskilt prövningen av ett avtal, i syfte att utreda huruvida det bidrar till att förbättra produktionen eller distributionen av varor eller till att främja tekniskt eller ekonomiskt framåtskridande och huruvida avtalet medför betydande objektiva fördelar, ska ske utifrån de argument rörande de faktiska omständigheterna och den bevisning som har anförts i samband med begäran om undantag enligt artikel 81.3 EG. En sådan prövning kan kräva att de omständigheter som är kännetecknande för den bransch som berörs av avtalet och som eventuellt särskiljer den från andra branscher beaktas, förutsatt att de är avgörande för prövningens resultat. Sådana hänsyn betyder inte att bevisbördan omfördelas. De är bara tänkta att säkerställa att prövningen av begäran om undantag görs med hänsyn till de argument rörande de faktiska omständigheterna och den bevisning som har framförts av den som begär ett undantag.

(se punkterna 82, 83, 102 och 103)

8. När gemenskapsdomstolen har att ta ställning till en talan om ogiltigförklaring av ett kommissionsbeslut som rör en begäran om undantag enligt artikel 81.3 EG gör den endast en begränsad kontroll vad avser sakfrågan. Vid en sådan prövning kan den bland annat undersöka huruvida kommissionens motivering av beslutet är tillräcklig

vad avser sökandens argument rörande de faktiska omständigheterna och den relevanta bevisningen till stöd för dess begäran om undantag. När kommissionen inte har motiverat sitt beslut vad beträffar ett av villkoren i artikel 81.3 EG, ska gemenskapsdomstolen undersöka huruvida kommissionens motivering av beslutet som helhet ändå är tillräcklig vad avser detta villkor. En sådan lösning är helt förenlig med principen att gemenskapsdomstolarnas prövning av kommissionens komplicerade ekonomiska bedömningar med nödvändighet måste begränsas till att kontrollera att reglerna för handläggning och motivering har följts, att de faktiska omständigheterna är materiellt riktiga, att bedömningen av dessa faktiska omständigheter inte är uppenbart oriktig och att det inte har förekommit maktmissbruk. Det ankommer inte på gemenskapsdomstolen att göra en egen ekonomisk bedömning som ersätter den som den som har fattat det omtvistade beslutet har gjort när gemenskapsdomstolen prövar huruvida beslutet är lagenligt.

(se punkterna 84–86, 146–148, 163 och 164)

9. Ett avtal måste, för att kunna beviljas undantag enligt artikel 81.3 EG, bidra till att förbättra produktionen eller distributionen av varorna eller främja tekniskt eller ekonomiskt framåtskridande. Detta bidrag ska inte förstås som all vinst som de företag som är parter i detta avtal får från sin verksamhet, utan alla betydande objektiva fördelar som kan bidra till att kompensera för de nackdelar som avtalet medför för konkurrensen.

För att ett undantag ska beviljas för viss tid kan det krävas att en framtidsorienterad analys görs vad avser frågan huruvida fördelarna med avtalet kommer att inträda, varvid det räcker att kommissionen, på grund av de faktauppgifter som denna förfogar över, finner det sannolikt att betydande objektiva fördelar kommer att uppstå, för att denna ska kunna anta att avtalet medför en sådan fördel.

Kommissionens undersökning kan således inbegripa att kommissionen prövar huruvida det, med hänsyn till de argument om de faktiska omständigheterna eller den

bevisning som har anförts, framstår som mer troligt att avtalet kommer att leda till betydande objektiva fördelar än att det inte gör det.

Uppkomsten av betydande objektiva fördelar förutsätter inte heller nödvändigtvis att samtliga ytterligare finansiella medel måste investeras i forskning och utveckling.

(se punkterna 92–94 och 120)